

December (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Een paar nieuwsberichten van de afgelopen maand:

– Utrecht is door Unesco benoemd tot ‘**City of Literature**’ en daarmee de eerste Nederlandse stad met deze prestigieuze titel, wereldwijd de 28e. Het initiatief voor de kandidaatstelling kwam van Het Literatuurhuis (voorheen SLAU). Volgens de initiatiefnemers bruist het literaire leven in Utrecht met een groot scala aan boekhandels, bibliotheken, scholen, universitaire opleidingen en uitgeverijen. Daarnaast kent Utrecht diverse grote literaire evenementen en festivals als de Nacht van de Poëzie en het Internationale Literatuur Festival Utrecht (ILFU). De eerste

openbare bibliotheek stond ook in Utrecht en onze vrouwenbibliotheek is uniek in Nederland. Literair theater Salon Saffier neemt eveneens een unieke plek in. Men vindt het een eervolle pluim op de hoed van Utrecht en vooral ook een startschot voor zowel nieuwe initiatieven als samenwerking met andere steden. Eergisteren werd bekend dat Utrecht er volgend jaar drie bijzondere festivals bij krijgt waaronder Utrecht Literatuurstad Festival.

– Van de Atria-website:

“Het archief van Nederlands meest bekende en prominente feministe **Aletta Jacobs** is erkend als Unesco-erfgoed en in Unesco Memory of the World opgenomen. Het archief van Aletta Jacobs laat zowel via afbeeldingen als documenten de Nederlandse en internationale strijd voor vrouwenrechten zien. Het archief bevindt zich bij Atria. Via Unesco Memory of the World stimuleert Unesco het behoud en de toegankelijkheid van documentair erfgoed dat authentiek, uniek, onvervangbaar en van wereldbetekenis is, en daarmee van uitzonderlijke waarde. Het archief van Aletta Jacobs geeft een weerslag van de voortrekkersrol die Aletta Jacobs op veel gebieden vervulde.” Meer

info: <https://www.atria.nl/nl/nieuws/archief-van-aletta-jacobs-erkend-als-werelderfgoed-door-unesco>

Naar aanleiding van de #MeToo campagne hier een paar boeken en links met interviews/bijdragen die minder belicht worden en aandacht verdienen:

– **Ivonne Meeuwsen** schrijft sinds 2013 informatieve en educatieve boeken over seksueel misbruik, problematiek die, zegt ze, niet levenslang is, maar wel levensbreed. Ze heeft veel aandacht besteed aan partners en invloed van seksueel misbruik op intieme relaties, aan dilemma’s in de hulpverlening en aan jeugdzorg. Deze maand verscheen haar boek **Zwangerschap na seksueel misbruik**. Wat is de invloed van seksueel misbruik op de latere zwangerschap? Het boek geeft zowel hulp- en zorgverleners als de zwangere zelf handreikingen om zich optimaal op een zwangerschap voor te bereiden. In haar nieuwsbrief van 31 oktober staan o.a. verwijzingen naar interviews en bijdragen mbt #MeToo: <http://mailchi.mp/244b2397c682/nieuwsbrief-oktober-2017?e=cec8b7e391>

-Van Roxane Gay kwam vorige maand **Honger** uit, met de ondertitel *De geschiedenis van mijn lichaam*. Roxane Gay heeft in de afgelopen jaren openhartige en populaire essays en blogs geschreven over feminisme en het menselijk lichaam. Met dit boek onderzoekt ze haar eigen verleden, waaronder een verkrachting op haar twaalfde door een groep jongens in een boshut. Het vormde een keerpunt in haar leven, ze werd dikker en dikker. Ze betreft de lezer in haar poging om zichzelf beter te begrijpen, om uiteindelijk haar eigen leven te kunnen redden. Met de haar eigen eerlijkheid, kwetsbaarheid en kracht schrijft Roxane Gay over haar lichaam. Het is een confronterend en liefdevol verslag geworden van een groot lijf in een kleine wereld.

- In de Humo van 13 november vond ik een artikel over/met een vrouw die 20 jaar geleden werd verkracht toen ze 16 jaar was. Jaren later heeft ze haar verkrachter geschreven en hem geconfronteerd met zijn daad. Een uitspraak van haar is: "Stilte beschermt je niet. Waar stilte is, kan geweld bloeien." Uiteindelijk zijn ze als slachtoffer en dader samen naar buiten getreden om hun verhaal over misbruik én verzoening te delen. **Our story of rape and reconciliation** is een lezing die ze als TedTalk gegeven hebben: <https://www.youtube.com/watch?v=gyPoqFcvt9w>

Een themakatern van Letter en Geest in Trouw deze maand ging over de Nederlandse slavernijgeschiedenis en het nationaal museum dat Amsterdam graag zou willen. Welke verhalen zouden daar verteld kunnen worden? In de januaribrief meer over 'Slavernij in de letteren'.

Onlangs uitgebrachte titels

- Een nieuwe uitgave bij privédomein is de autobiografie van *Margo Jefferson* **Negroland**. Ze was de dochter van een kinderarts en een modieuze moeder, en groeide op te midden van de hoogopgeleide en welvarende zwarte elite in Chicago in de tijd van de segregatie, in wat zij noemt 'Negroland'. Tegen de achtergrond van beslissende historische gebeurtenissen als de burgerrechtenbeweging, de opkomst van het feminisme en de schijn van een postraciale tijd, brengt Margo Jefferson haar leven in kaart. Het werd getekend door psychologische en morele tegenstellingen in een zwarte middenklasse met ogenschijnlijke privileges.

VPRO-gids

artikel: <https://www.vpro.nl/boeken/artikelen/vpro-gids/2017/november/memoires-uit-negroland.html>

- De Britse *Fay Weldon* (86) heeft een vervolg geschreven op haar beroemde en twee keer verfilmde zwarte komedie *Leven en liefdes van een duivelin*, waarin doorsneevrouw Ruth genadeloos afrekenet met haar akelige, overspelige echtgenoot en diens

geliefde. In **Dood van een duivelin** geeft ze een karakteristieke draai aan de tijdgeest in een verhaal over de kleinzoon van de inmiddels 84-jarige Ruth, die het instituut voor Gendergelijkheid runt. Kleinzoon is een zelfverzekerde, mooie twintiger die schijnbaar alles heeft - behalve het juiste geslacht. In interviews met o.a. de Volkskrant, Humo en the Post is Fay Weldon niet mis te verstaan duidelijk over wat ze vindt van het huidige feminisme en #metoo. Ze doet omstreden uitspraken, die ze wel uitlegt, en belicht daarmee een andere kant.

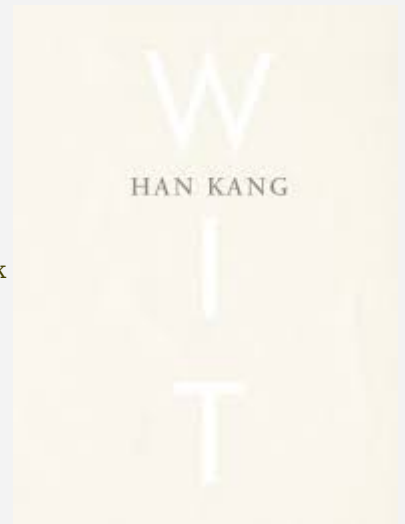

- Van *Justine le Clercq* verscheen **Krimp**, een 2e roman na haar eerder lovend ontvangen boek *De roemlozen*. Het idee voor het boek ontstond in 2014 na de kloppacht op het misdaadduo Enise B. en Antonio van der P. In deze autobiografische roman onderzoekt de schrijfster haar eigen arrestatie in 1989, die zoals de Podium-website vermeldt, uitmondde in een eeuwig durende schuld. Het heeft geresulteerd in een huiveringwekkende zoektocht naar de oorsprong van vrouwelijk geweld. Het verhaal draait om de terugkerende herinneringen, de schuld en woede van Lina die zich voorbereidt op de 80e verjaardag van haar vader. Het Parool schreef erover: "Er staat geen zin te veel. Alles klopt.*****"

- **Wit** is het nieuwste boek van de Zuid-Koreaanse Han Kang. De verteller verblijft met een schrijversbeurs in Warschau, een besneeuwde stad vol tastbare littekens van het geweld uit het verleden. Ze wordt er achtervolgd door het verhaal van haar oudere zus, die slechts twee uur na haar geboorte overleed. Een

gefragmenteerde verkenning van witte dingen is het resultaat - de bakerdoeken, die ook haar doodskleed waren, de melk uit haar moeders borsten die ze niet meer dronk, de blanco pagina waarop de verteller tevergeefs probeert het verhaal te reconstrueren - alles ontvouwt zich in een krachtig, poëtisch distillaat. *Wit* is een ongewoon boek. Het zijn gedachten over een kleur, over de kracht en de kwetsbaarheid van de menselijke geest, en pogingen om nieuw leven te vinden in de as van vernietiging.

- In **Vuile lakens** leggen *Anaïs Ertvelde* en *Heleen Debruyne*

uit dat 'seksuele vrijheid' een illusie is. Lang hebben zij geloofd dat wij westerlingen wel bevrijd moesten zijn gezien alle seks om ons heen, in woord en in beeld, werkelijk vrij in wat we met onze lichamen doen. Tot ze merkten dat hun verlangens toch botsten op de bestaande normen. Normen die goed verborgen zijn, maar daarom des te hardnekkiger. Ze hebben in de geschiedenis, cultuur en wetenschap én in hun eigen ervaringen gezocht naar wat onze lichamen beknot. Deze schatkist aan kennis levert avontuurlijke essays op waarin vele van onze nodeloze schaamtes worden gefileerd.

- Wat hier (en wellicht ook bij Fay Weldon) mogelijk goed bij aansluit is **De**

meisjeskleedkamer waarin de Canadese *Karen Connelly* een paar heilige huisjes op de helling zet. Door het vrouwelijk libido centraal te plaatsen vraagt ze in de eerste plaats hoe seksueel bevrijd we eigenlijk zijn. Eliza Keenan, moeder van twee zoontjes, gelukkig getrouwd bespiedt op een dag een prachtige jonge vrouw in de

meisjeskleedkamer van het zwembad. De relatie die al snel tussen hen ontstaat doorbreekt veel taboes en brengt niet alleen Eliza's eigen veilige bestaan in gevaar, maar ook dat van haar gezin en haar minnares. Maar de lichamelijkeheid is zo alomvattend, zo intiem, zo eerlijk - die kan toch onmogelijk slecht zijn? Uit de Morgen: "Connelly zet een vrouw neer zoals vrouwen zijn: complexe, menselijke paradoxen met een rijk innerlijk leven. Dat is soms irritant, want het belemmert het escapisme waar de lezer allicht op anticipeert, maar tegelijk is het een verademing."

- **Vergeet de meisjes** wordt omschreven als een apart, intrigerend en mysterieus boek van *Alma Mathijssen*, een poëtisch geschreven verhaal over een meer dan gewone vriendschap. Een Amerikaanse journalist reist met enige tegenzin naar West-Friesland om een beroemd schrijfster te interviewen, Iris. Al gauw wordt hij overrompeld door een fascinatie voor de raadselachtige relatie tussen Iris en haar huisgenote Kay. Hij dringt hun leven binnen en observeert de totale toewijding waarmee Kay haar steeds zieker wordende vriendin verzorgt. In hun eigen kleine wereld, tussen de muren van een slaapkamer, zijn de twee vrouwen aan elkaar overgeleverd.

- Oddný Eir won in 2014 de Europese literatuurprijs met **Land van liefde en ruïnes**, nu in het Nederlands vertaald. Net gescheiden maar sinds kort weer verliefd, is ze op zoek naar antwoorden die ze hoopt te vinden in de IJslandse natuur. Hoe creëren we een thuis voor liefde? Waar kwamen haar voorvaders vandaan en hoe probeerden zij in harmonie met de natuur te leven? Hoe

behouden we onze persoonlijke ruimte, maar komen we toch dicht bij de ander? Het is een eerlijk en onderzoekend reisverslag, geschreven in dagboekvorm met aandacht voor intieme details en grote levensvragen. Haar achtergrond: "ik wil graag een soort vrouwelijke oplossing vinden in de maalstroom van onze op mannen gerichte cultuur" en ze heeft zich verdiept in oude geschriften van IJslandse vrouwen.

- In oktober verschenen van *Charlotte Mutsaers* vanwege haar 75e verjaardag twee boeken, **Harnas van Hansaplast** en, iets heel anders, **Het grote Charlotte Mutsaers-kleurboek voor Nooit-volwassenen**. Het eerste is de weerslag van de zoektocht naar haar enige broer, een kluzenaar die te slim en onaangepast was voor deze wereld, en nog één overgebleven vriend had. Bij het leegruimen van zijn huis, dat ook hun ouderlijk huis was, treft Charlotte een volledige chaos aan, maar dat niet alleen, ook tientallen eigenaardige boekjes en een mannetje van Hansaplast. Het boek is een zelfportret geworden, al wordt het waarheidsgehalte ook betwijfeld. Het kleurboek in zekere zin ook, maar dan via haar favoriete tekeningen die ze heeft uitgekozen opdat de lezer zelf aan het kleuren gaat en net als zijzelf (op bepaalde vlakken?) nooit volwassen wordt.

- **Houtrot** is het debuut van *Rinske Hillen* en is geïnspireerd op de waargebeurde geschiedenis van twee grachtenpanden. Het is het verhaal van de bewoners van een pand aan de Keizersgracht, een modern familiedrama, maar ook een filosofische roman over schuld, verraad en familieloyaliteit. In een strak gecomponeerd plot ontrolt zich in drie dagen een puinhoop. Recensies benoemen de sterke scènes en de mooie observaties, de voorspelbaarheid, en ook de 'diepe ziel' en het lezen als een trein.

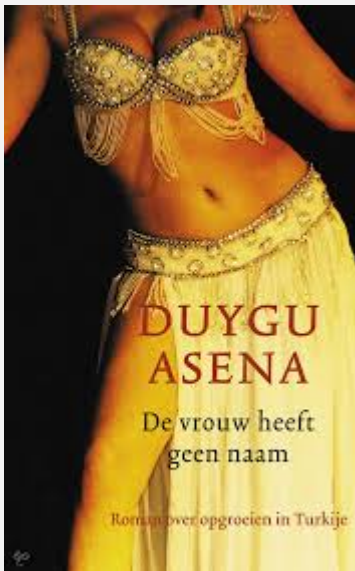
- **De moeder van alle vragen** is een volgend boek van *Rebecca Solnit*. In haar essays stelt ze vragen rond misvattingen in onze cultuur m.b.t. vrouwen, mannen en hun positie t.o.v. elkaar. Het is dit keer niet zozeer haar eigen verhaal maar onderzoeken van en visies over de onderwerpen die ze bespreekt. De titel verwijst naar de vraag die een journalist aan Rebecca Solnit stelde tijdens een lezing: waarom bleef Virginia Woolf kinderloos? Rebecca Solnit vindt dit om meerdere redenen een impertinente vraag die te vaak met oneigenlijke motieven aan vrouwen wordt gesteld. Een illustratief interview: https://www.youtube.com/watch?v=D-Zcw5LNs_U

- In juli 2017 was het precies 200 jaar geleden dat Jane Austen stierf. Nog steeds wordt ze bewonderd en veel gelezen. Ze heeft fanclubs, een museum, romans die worden verfilmd en zelfs een eigen festival. In het rijk geïllustreerde **Jane (Austen) voor iedereen** vertelt *Anke Werker* wie deze Engelse schrijfster was (haar jeugd, schrijversleven, familieleden, mode uit die tijd etc.) en waarom boeken *Pride en prejudice* na 200 jaar nog zo tot de verbeelding spreken. Het geeft een frisse kijk op de beroemde schrijfster waar iedereen wel van heeft gehoord.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- Op 1 december is in de Balie een avond over de bekende Turkse schrijfster en feministe **Duygu Asena**. Het is de laatste avond in de serie *Grote Denkers*. Theatermaker en actrice *Nazmiye Oral* en journaliste *Çilay Özdemir* duiken in het leven en werk van Duygu Asena en spreken ze over haar invloed in Turkije. Daarna wordt er gesproken met twee jonge vrouwen, schrijfster *Bregje Hofstede* en *Hadjar Benmiloud*, hoofdredacteur van *Vileine*, over de relevantie van Duygu Asena vandaag de dag in Nederland. Hoe herkenbaar is de dagelijkse strijd voor vrouwen die Asena beschreef in haar boeken voor jonge vrouwen in Nederland? In de vorige nieuwsbrief hebben we de leesclubmiddag over haar boek **De vrouw heeft**

geen naam (26 november) aangekondigd

Meer

info: https://www.debalie.nl/agenda/podium/grote-denkers:-duygu-asena/e_9782800/p_1176
8498/

- Op 7 december presenteert *Carmien Michels* met muziek en acts haar poëziedebuut **We komen van ver** in het Literatuurhuis. Ze won in 2016 het NK Poetry Slam en verzorgde afgelopen september een

spectaculair optreden tijdens de Nacht van de Poëzie. In haar gedichten dringt de vraag zich op hoe ze zich moet verhouden tot anderen, haar ouders, haar alter ego's en de complexe wereld. Haar gedreven gedichten nodigen uit tot maatschappelijke betrokkenheid, maar getuigen ook van onmacht en kritiek op radicaal verzet. Ze bevecht met haar pen elk systeem dat mensen wil knechten.

Meer info: <http://www.hetliteratuurhuis.nl/agenda/963/>

- Op zaterdag 9 december

organiseert Savannah Bay een avond over **feminisme en seksualiteit**. Achtergrond zijn 2 boeken die dit jaar zijn uitgekomen, **Vuile lakens** van Anaïs Ertvelde en Heleen Debruyne (zie hierboven) en **Dolle mythes** van Linda Duits.

Het roept vragen op als: Zijn we zo

vrijgevochten als we denken? Tegen welke (seksuele) norm of cliché lopen we aan in het dagelijks leven? Hoe zouden we

graag zien dat de toekomst eruit ziet? De drie schrijfsters zullen aanwezig zijn en zullen het gesprek aan gaan.

Meer info: http://savannahbay.nl/index.php?agenda_id=348&pageid=7

- Boijmans presenteert het werk van 'Arizona's woestijnkoningin' **Rhonda Zwillinger**. De Amerikaanse (1950) groeide op in New York en maakte begin jaren tachtig furore in de East Village, waar kunstenaars hun werk exposeerden in leegstaande panden en huiskamer-galeriës. Ze pareerde de glitter en glamour van Hollywood met kitscherige sculpturen en installaties vol glimmende kralen en nepedelstenen. Begin jaren negentig verruilde Zwillinger de stad voor de woestijn in Arizona (vanwege overgevoeligheid voor chemische stoffen). Dit keerpunt legde ze vast met het fotoproject *The Dispossessed*, waarna ze nieuwe manieren vond om zich uit te drukken. In 'het Klaverblad' is nu kunst uit vier van Zwillinger's levensfasen te zien; van het vroege werk tot de monumentale wandsculptuur *Digging Deep*

Meer

info: <https://www.boijmans.nl/tentoonstellingen/rhonda-zwillinger>

p.s. in de espressobar van het Boijmans kleuren tekeningen en teksten van schrijfster Pam Emmerik de muren.

**De komende maand zijn er op verschillende plaatsen meer tentoonstellingen van (veelal minder bekende) vrouwelijke kunstenaars. Ik zal ze kort beschrijven:

- In het Groningermuseum is een expositie over **Alberta Oever** (1772-1854), een van de weinige vrouwelijke 18e eeuwse kunstenaars uit Groningen. **Een vrouw in de kunst** toont ruim 20 schilderijen, aquarellen en tekeningen van haar vaardige hand.

Meer info: <http://www.groningermuseum.nl/content/albarta-ten-oever-1772-1854-een-vrouw-de-kunst>

- In kasteel Het Nijenhuis in Heino/Wijhe wordt van **Eva van Kempen** (1976) een nieuwe serie sieraden gepresenteerd op bustes van diverse kunstenaars uit de collectie van museum de Fundatie. Ze zijn veelal gemaakt van 'veilig' ziekenhuisafval, materiaal dat ze had leren kennen toen ze ernstig ziek in het AMC lag.

Ook is er werk van **Françoise Stoop** (1963) die in subtiele kleuren op loshangend jute schildert. Ze heeft zich laten inspireren door zowel het vroege werk als de eenvoud van de latere composities van Piet Mondriaan

Meer info: <https://www.museumdefundatie.nl/nl/eva-van-kempen/> en <https://www.museumdefundatie.nl/nl/franoise-stoop/>

- Het gemeentemuseum Den Haag toont wetenschappelijk ogende video's van **Uta Eisenreich**. Ze gebruikt alledaagse objecten die door rangschikking een andere betekenis krijgen. Geïnspireerd door Mondriaan onderzoekt, met humor, het speelveld tussen abstract en figuratief en de betekenis mogelijkheden ervan.

Meer info: <https://www.gemeentemuseum.nl/nl/tentoonstellingen/uta-eisenreich>

Bibliotheek-nieuws

- De zelfgemaakte scheurkalender van Sanne Bloem is klaar en wordt al verkocht, ook in onze bibliotheek, voor € 15,- of € 20,-!

Op de website <http://zelfgemaaktescheurkalender.nl> vind je allerlei informatie over het maakproces, de bijdragen, verkooppunten etc. Sanne heeft zes van onze 'enorm rijke verzameling recensies' in de scheurkalender opgenomen: *Fuzzie* van Hanna Bervoets (door Hannah Kuipers), *Hier zijn is heerlijk* van Marie Darrieussecq (door Lia Martinali), *Een klein leven* van Hanya Yanagihara door (Kimberly M.), *Lila* van Marilynne Robertson (door Litania de Graaf), de biografie *Andreas Burnier. Metselaar van de wereld* van Elisabeth Lockhorn (door Pien van Leeuwen) en *Briefroman* van Juli Zeh (door Ine van Emmerik). We hadden nog meer recensies klaar liggen, die staan in de wacht voor de volgende keer.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Donker woud van Nicole Krauss, *Grime* van Wytse Versteeg, *Lichte jaren* van Elizabeth Jane Howard, *De regels gelden niet* van Ariel Levy, *Een trouwe vrouw* van Jane Gardam, *Verbannen* van Çiler Ilhan, *Glorie* van Patricia Jozef, *Rolie en*

Ralien van Josepha Mendels (nieuwe uitgave), *Wie het mooist valt* van Sara Novic. en *Een schitterend vergeten leven* van Toni Boumans

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/11/05/en-we-noemen-hem-door-marjolijn-van-heemstra/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/11/07/bijna-familie-door-ena-jansen/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/11/13/een-trouwe-vrouw-door-jane-gardam/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/11/20/vonkt-door-marije>

[langelaar/](#)

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2017/11/23/i-love-dick-door-chris-kraus/>

De leenbijdrage voor 2018 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor vanaf december 2017 onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2018'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 26 november 2017

December (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Veel kunst in december!

Op 8 december is het 150 jaar geleden dat Camille Claudel werd geboren. In het Singer museum zal die avond een boek worden gepresenteerd over haar leven en werk, **Camille Claudel Statuaire**, geschreven door kunsthistorica Karin Haanappel. Vanaf voorjaar 1993, toen ze in Musée Rodin voor het eerst kennis maakte met het werk van deze Franse beeldhouwster, heeft ze zich verdiept in haar leven en werk, heeft ze gereisd in haar voetsporen en ontdekt ze steeds weer nieuwe dingen, zo schrijft ze op haar website. "Camille Claudel (1864-1943) leidde een veelbewogen leven als talentvolle leerlinge van Auguste Rodin en krankzinnige zus van Paul Claudel, maar niets is wat het lijkt", schrijft ze ook. Voorafgaand aan de presentatie van het boek zal ze een lezing houden, in het museum dat als enige een tentoonstelling aan het werk van Camille heeft gewijd.

Karin's jongere broer, fotograaf Bernd Haanappel, is vaak met haar meegegaan op de verschillende kunsthistorische reizen. Hij heeft dus ook de plaatsen bezocht waar Camille Claudel heeft gewoond en gewerkt, vanaf Fère-en-Tardenois tot aan Montdevergues, en er foto's van gemaakt. Van deze foto's heeft hij een fotografische impressie van haar leven van gemaakt. Samen met de foto's die hij van haar beelden heeft gemaakt is t/m 21 december een tentoonstelling te zien in De Adelberg in het Belgische Lommel (net over de grens bij Eindhoven), **Camille Claudel in beeld(en)**. Zie ook:

<http://www.ccdeadelberg.be/e283/bernd-haanappeldvuy>

Rond 8 december zal er nog meer aandacht zijn voor 150 jaar Camille Claudel. Karin Haanappel zal een zesdelige collegereeks geven in Arnhem, Tilburg en Zaltbommel. Tijdens de colleges zal ze toelichting geven op haar onderzoek, de feiten en soms schokkende gebeurtenissen die haar duidelijk werden. Naast haar boek zal ze ook aandacht besteden aan Auguste Rodin, Paul Claudel, Claude Debussy, Frédérique Vallet en andere mensen die een rol hebben gespeeld in het leven van Camille Claudel. Het Parijs in die tijd, zal de culturele achtergrond zijn, met af en toe een uitstapje naar elders in Frankrijk of Engeland. Meer info:

<http://www.haanappelart.nl/web/index.php/kunstgeschiedenis-cursussen-en-studiedagen/collegereeks-150-jaar-camille-claudel>

In 2015 zullen verschillende Vrije Academie's in Nederland studiedagen rondom Camille Claudel. Het is de bedoeling dieper in te gaan op wie de talentvolle beeldhouwster en met raadsels omgeven vrouw was.

✘ Vanuit Arnhem en Tilburg zullen ook excursies georganiseerd worden naar musée la Piscine in Roubaix (net over de grens in Frankrijk bij Lille). Daar loopt t/m 8 februari de tentoonstelling **Au miroir d'un Art Nouveau**. Hier wordt Camille Claudel in historisch perspectief geplaatst en een bevestigend beeld gegeven van de essentiële plaats die zij had in de nieuwe kunst rond de vorige eeuwwisseling.

Uitgeverij de Geus komt met een herdruk van **Camille Claudel, een vrouw** van Anne Delbee. We hebben de oude druk nog in onze collectie, evenals **Camillie Claudel, een leven in brieven**.

Schrijvend over vrouwen in de kunst is ook vermeldenswaard: **The story of women and art**. Afgelopen zomer kwam de BBC met een 3-delige serie over de verborgen wereld van de vrouwelijke creativiteit in de westerse kunstgeschiedenis van de renaissance tot begin 20e eeuw. Voor wat ik er van heb gezien is het een erg interessante documentaire waarin de Britse hoogleraar Amanda Vickery op reis gaat door Italië, Nederland, Groot-Brittannië en Frankrijk op zoek naar destijds levende succesvolle vrouwen en de vaak mooie kunst die zij maakten. Ze bespreekt bekende en minder bekende vrouwen, wier reputatie in rook is opgegaan. Zie hier de trailer: http://www.youtube.com/watch?v=-btXYg_RHdo

Ook vermeldenswaard is een artikel op het Belgische tweede sekse blog, **Gender en kunst: vergeten vrouwen in de kunstgeschiedenis**

In onze collectie hebben we een aantal boeken waarin onderzoek gedaan naar vrouwen in de kunst. Het zijn meestal andere vrouwen die de afgelopen decennia hiermee aan de slag zijn gegaan, omdat hen duidelijk werd dat vrouwen om allerlei redenen nauwelijks een plaats hadden gekregen in de kunstgeschiedenis, of bij gebrek aan mogelijkheden om het vak uit te oefenen of omdat ze er uit weggeschreven zijn. Een aantal voorbeelden: ✘

- **Vrouwen en kunst in de Republiek, een overzicht** (1998) van o.a. *Els Kloek*. Van 178 vrouwen uit de 17e en 18e eeuw wordt een beeld geschetst van hun leven en werk, en van de rol van vrouwen in de wereld van de kunsten.

- In **Vrouwenportretten** (1997) heeft de Spaanse *Rosa Montero* vaak onthullende portretten geschreven over 15 schrijfsters en beeldend kunstenaressen. Het gaat niet alleen om de biografische feiten van beroemde vrouwen uit de 19e en 20e eeuw, maar vooral de maatschappelijke context en de psychologische benadering zouden interessant zijn

- In **Female Gazes, seventy-five women** (1997) van *Elizabeth Martin* is een mooie kleurrijke compilatie van 75 Europese en Noord-Amerikaanse kunstenaressen met een heel verschillende etnische achtergrond. Hun beelden geven hun ervaringen weer, hun worstelingen en wat hen bezig hield.

- **Women Artists;1550-1950** (1977) van *Ann S. Harris* is de catalogus van een tentoonstelling in Los Angeles over

✘ vrouwelijke kunstenaars door de eeuwen heen. Veel reproducties en historische achtergronden, en uitleg over waarom er niet meer van hen bekend zijn.

- **Elck zijn waerom** (1999) is de titel van de eerste tentoonstelling van vrouwelijke kunstenaars in de Nederlanden, en ontleend aan de lijfspreuk van Maria Tesselschade. Het boek/de catalogus geeft een overzicht van deze vrouwelijke kunstenaars in Nederland en België tussen 1500 en 1950, met 300 kunstwerken van 135 vrouwen.

- **Muzen aan het werk; vrouwenlevens in de kunsten** is het *23e Jaarboek voor vrouwengeschiedenis* en beschrijft wat het in de verschillende perioden betekende om als vrouw een artistieke carrière te ambiëren? Welke mogelijkheden hadden ze en welke obstakels kwamen zij tegen? Het is een bundel met heel verschillende bijdragen over verleden en heden.

- **Women artists: an illustrated history** (1987) van *Nancy Heller* is wat de titel aangeeft. Een review: "Strikingly ✘ beautiful and a pleasure to read, Women Artists surveys female painters and sculptors from the enaissance to the present, illuminating both the obstacles the arists encountered and the contributions they made, 179 illustrations.

- **The power of feminist art: the American movement of the 1970, history and impact** (1994) van *Norma Broude*. Het geeft inzicht in de kunst uit de 70-er en 80-er jaren van de vorige eeuw en is volgens sommigen essentieel voor een goed begrip van de moderne kunstgeschiedenis,

- **Herstory of art** is het al eens eerder genoemd boek van *Karin Haanappel*, met een beeld van de geschiedenis van de vrouwelijke kunst vanaf de prehistorie. Zij begint als een van de weinigen ruim voor de renaissance met haar overzicht.

Onlangs uitgebrachte titels:

✘ Eerder deze maand is **Misverstand in Moskou** uitgebracht, een nooit eerder vertaalde roman/novelle van *Simone de Beauvoir*. Ze schreef deze in de 60-er jaren, in de tijd dat ze regelmatig met Jean Paul Sartre op uitnodiging van de

Russische schrijversbond de Sovjet-Unie bezocht. Het verhaal gaat over een ouder echtpaar dat op bezoek gaat bij zijn dochter uit een vorig huwelijk. Door wat zij zien en ervaren in het land komen hun, en m.n. haar communistische ideeën onder druk te staan. Zij wil sneller terug. Hoe gaan beide partners hiermee om, elk voor zich en met elkaar?

- **Sanatorium** is de nieuwe dichtbundel van *Vrouwkje Tuinman*. Door critici wordt haar werk veelal geprezen om de heldere onopgesmukte en licht-ironische taal, ook bij deze gedichten waar ze de menselijke verhouding tot het eigen lichaam verkent, m.n. die m.b.t. ziekte, dood en de angst er voor. Ze heeft vooral oog voor degene die de sterfelijkheid aan den lijve ondervindt en de onbeholpenheid van de omgeving op de koop toe moet nemen. Blijft ze te veel aan de oppervlakte?

- "Een roman waarin de complexiteit van de vrouwelijke seksualiteit binnen een duurzame relatie wordt beschreven, was er nog niet" zegt *Marion Bloem* over **Lust en liefde**. Wat de belofte van Adam en Eva, dat ze samen oud willen worden, inhoudt hebben ze met vallen en opstaan ontdekt. Lust en liefde blijken niet altijd synchroon te lopen in 40 jaar huwelijk. Wat maakt het de moeite om het dan toch vol te houden, ook als zich problemen voor doen als prostaatkanker en chemische castratie? Een oprecht liefdesverhaal over duurzame liefde, dat is wat *Marion Bloem* wilde schrijven.

- In **Koningin van het Vaticaan: reis in het voetspoor van Matilda van Canossa** beschrijft *Selma Sevenhuijsen* haar ontdekkingsstocht door Italië, langs de plaatsen waar de Italiaanse gravin Matilda van Canossa (1046-1115) haar sporen heeft nagelaten. *Selma Sevenhuijsen* ontdekte in 2012 in de St Pieter in Rome een afbeelding van een dubbelstaartige meermin, van ouds het symbool van het vrouwelijk goddelijke. Ze zit boven het graf van Matilda van Canossa, de enige vrouw met een graftombe in de St Pieter, ook nog eens gemaakt door de beroemde beeldhouwer Bernini. Overal blijken er tekenen te zijn die verwijzen naar het vrouwelijke in de religie.

- In **De huisgenoten** laat *Sarah Waters* het London van na de eerste wereldoorlog helemaal tot leven komen. Een dame op stand en haar dochter zien zich genoodzaakt huurders in huis te nemen nu de heren des huizes niet terug zijn gekeerd. De nieuwe huurder is een jong echtpaar, afkomstig uit een ander milieu, dat de gang van zaken in de villa op zijn kop zet. Een roman waar je eigenlijk een dag vrij voor zou moeten nemen, zegt een recensente.

- De nieuwe roman van *Emma Donoghue* **Kikkermuziek** speelt zich af in het broeierige San Francisco in 1876, dat in de greep is van een ongekende hittegolf en een pokkenepidemie. Een revuedanseres probeert de moordenaar van haar vriendin voor het gerecht te krijgen. Dat blijkt een gevaarlijke onderneming. Met verve en humor wordt een verhaal verteld over bohémiens en vrije liefde, jaloezse mannen en ijzige vrouwen, en over beschadigde kinderen.

- Eerder schreef ze over de Stalintijd, in **Kinderen van Breznev** fileert *Sana Valiulina* (sinds 1989 woont ze in Nederland) de Sovjet-metaliteit tijdens het Breznev bewind. Uit de aankondiging: "...over liefde en verraad tegen de achtergrond van het economische en geestelijke verval van de Sovjet-Unie, de onderhuidse etnische spanningen, de Afghaanse oorlog, de langzaam maar zekere criminalisering van het land, met als apotheose de gewelddadige overgang naar de markteconomie.... De boven- en onderwereld zijn definitief samengesmolten"

- Voor **Alstublieft, mevrouw!** sprak *Tialda Hoogeveen* met 7 voormalige dienstmeiden, dames op leeftijd die vertelden over waar hun werk uit bestond, tegen welke problemen zij aanliepen, hoe de verhoudingen lagen en hoe die gaandeweg begonnen te verschuiven. "Een meeslepende geschiedenis van de Nederlandse dienstmeisjes", die een fraai tijdsbeeld geeft.

Activiteiten in Utrecht en omgeving:

- **Weiblicher Akt 5** speelt weer in theater Kikker, op 2,3 en 4 december, dit keer aan de hand van teksten van de gezusters **Brontë**. M.n. a de vroegtijdige dood van hun broer Branwell heeft hun werk de bekende sinistere ondertoon gekregen. De 3 dames van *Discordia* grasduinen in de teksten van de Brontë-zussen, en in die van Shelley en Shakespeare, in een zoektocht naar de donkere kant in zichzelf. Ze brengen een verzameling gedachten en scenes, quasi-nonchalant en meer als gastvrouw dan als actrice, een heerlijke setting. Meer info: <http://www.theaterkikker.nl/agenda/weiblicher-akt-5/>

- In het verlengde van vrouwen en kunst: deze weken zijn op verschillende plaatsen 'aanmoedigings'-tentoonstellingen van jonge vrouwelijke kunstenaars. In de Rotterdamse kunsthall zijn installaties te zien van de Zuid-Koreaans **Myungsu Seo**. Zij is gefascineerd door 'water', omdat het leven in zich draagt en oeroude herinneringen bevat. Zij blaast met de hand glasdruppels die ze vult met water. In het Van Abbemuseum (Eindhoven) is **Sachi Myachi** met haar "The fall _ Transition into the better" winnares geworden van de Theodora Niemeyerprijs voor beginnende vrouwelijke kunstenaars. Met haar project wil ze een plek creëren waar performances gehouden worden, geïnspireerd op festivals die gaan over het zuiveren van het leven. **Pike Bergmans** wil met haar werk in het Noord-Brabants museum 'laten zien dat alles anders kan'. Ze is gefascineerd door vormen die uit beweging ontstaan en ontwerpt van daaruit gebruiksvoorwerpen als tafels, stoelen en

lampen.

Zie ook: <http://www.kunsthall.nl/22-760-Raindrop.html>,

<http://www.hetnoordbrabantsmuseum.nl/nu-in-het-museum/tentoonstellingen/2014/freeze/>

<http://vanabbemuseum.nl/programma/detail/>,

[tx_vabdisplay_pi1%5Btype%5D=18&tx_vabdisplay_pi1%5Bproject%5D=1370](http://vanabbemuseum.nl/programma/detail/?tx_vabdisplay_pi1%5Btype%5D=18&tx_vabdisplay_pi1%5Bproject%5D=1370),

Bibliotheek-nieuws

- Met dank aan al degenen die geholpen hebben met uitpakken en inruimen van de bibliotheekruimtes, staat alles nu weer op haar of zijn plaats. We hebben er voor de zich uitbreidende collectie zelfs een extra kast bij gekregen. Je kan weer uitgebreid komen zoeken tussen de boeken, lezen en lenen.

- Regelmatig blijkt dat de vrouwenbibliotheek weinig bekend is in de stad, en daarnaast dat zodra mensen binnen stappen ze enthousiast zijn over de ruimte en de collectie. Graag zouden we daar verandering in brengen met meer PR. Wie zou ons daarbij willen helpen? Met het maken van een folder, meer bekendheid via sociale media of anderszins? Of met het in mailchimp omzetten van onze nieuwsbrief? Als je er meer over wilt weten of je aan wilt melden, kun je contact opnemen via info@vrouwenbibliotheek.nl of 06-48498545.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Mijn tweede leven van Christane F, Mijn vader de soldaat van Bozena van Mierlo Dulinska, De golem en de djinn van Helene Wecker, De verdwijningen van Fred Vargas, Misverstand in Moskou van Simone de Beauvoir, De huisgenoten van Sarah Waters (een gesigndeerde!)

Nieuwe recensie van deze maand als link bijgevoegd:

'Ze is zoek' door Emma Healey

'Vlieggedrag' door Barbara Kingsolver

'De lessen van mevrouw Lohmark' door Judith Schalansky

'De verdwijningen' door Fred Vargas

'Een lied voor Achilles' door Madeline Miller

De leenbijdrage voor 2015 is opnieuw vastgesteld op € 25,- en gaat in vanaf nu. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2014'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via info@vrouwenbibliotheek.nl. Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema Utrecht,

30 november 2014

Open in mei

Wij zijn deze maand open:

donderdag 1 mei 10.00u - 14.00u,

vrijdag 2 mei 14.00u - 18.00u,

zaterdag 3 mei 10.00u - 14.00u.

Daarnaast kun je altijd bellen of mailen om een afspraak te maken.

December (openings) nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Een artikel in Trouw maakte me attent op het feit dat dit jaar meerdere romans, meestal familie-romans, zijn verschenen die zich afspeelen in of na de Tweede Wereldoorlog en waarin het ontrafelen van bijbehorende familiegeheimen een rol speelt. De verwerking van wat onze ouders en grootouders hebben meegemaakt is blijkbaar nog steeds en weer actueel. Misschien is er vaak pas ruimte voor pas als ouders of grootouders overleden zijn, en wij de door hen nagelaten spullen gaan opruimen.

Een aantal romans die de laatste maanden zijn verschenen verdienen bijzondere aandacht:

* *Yvonne Keuls* schrijft al sinds de 60-er jaren over maatschappelijke problemen, en over haarzelf en haar familie. In november verscheen ***Koningin van de nacht***, een familieroman gebaseerd op haar eigen oorlogservaringen in een half-Joods muzikaal gezin. Omdat moeder is overleden helpt een tante de vader om de kinderen in het gareel te houden en ook bij het verzorgen van een onderduikruimte. Yvonne Keuls vertelt de bizarre verwickelingen binnen het gezin met humor en een open blik: de muzikale vriendschap van dochter en vader met een Duitse officier, de pro-Duitse vriendjes van zoonlief, de hongertocht op zoek naar eten. Ze maakt korte metten met alle clichés over goed en fout in de oorlog en het familieleven in het algemeen. Dat kan helpen om ervaringen van ouders en grootouders in een breder perspectief te plaatsen. Haar streven om mensen in hun waarde te laten toont zich in dit boek opnieuw. Daarmee ontstijgt het veel romans van 2e en 3e generatie kinderen die met hun verleden en dat van hun (groot)ouders in het reine willen komen.

* Enerzijds vergelijkbaar maar anderzijds een heel ander verhaal over een familie in de oorlog is ***Poolse tranen*** van *Miriam Guensberg*. Ze schreef een liefdevol eerbetoon aan haar Joods-Poolse vader die als soldaat met het Poolse leger tegen de Duitsers vocht, en na de oorlog met een Nederlandse vrouw is getrouwd. Vanuit verschillende perspectieven wordt het bestaan van deze bezielde, maar slecht weinig pratende man langzaam duidelijk. Pas als hij op hoge leeftijd opnieuw met geweld wordt geconfronteerd en tot actie overgaat, volgt er een stroomversnelling. *Poolse tranen* is kort na het verschijnen in augustus al genomineerd voor de *WIZO literatuurprijs 2014*.

* Ook genomineerd voor de WIZO literatuurprijs is ***Wat ik moest verzwijgen*** van *Ariëlla Kornmehl*. Geïnspireerd door de oorlogsverhalen van haar grootmoeder verhaalt ze van het leven van na 1945, toen voor sommige mensen de oorlog pas begon. Haar grootmoeder was door haar Joodse ouders uit veiligheid ondergebracht bij een vriend in Haarlem. Toen die als meisje na de oorlog naar het Centraal Station in Amsterdam ging op zoek naar familieleden, bleek niemand terug te komen. In ieder hoofdstuk staat een andere figuur centraal waardoor vragen als 'hoe is het voor een moeder om haar kind af te staan om allebei te kunnen overleven', 'wat doet dit met het kind', 'wat is er van de kinderen geworden die gedwongen zijn

achter gelaten', 'hoe leefbaar is het leven als je je achtergrond maar nauwelijks kent, of als je je er voor schaamt', vanuit verschillende perspectieven aan de orde komen.

Ook iets over WIZO. **WIZO** is een internationale organisatie van 250.000 joodse vrouwelijke vrijwilligers in 53 landen en heeft als doelstelling om kwetsbare groepen binnen de Israëlische samenleving een beter leven te bieden, ongeacht hun achtergrond of geloofsovertuiging. Met de literatuurprijs hebben ze een extra doel. Om te beginnen brengt lezen mensen in een andere wereld dan de hunne. Het laat mensen kennis maken met andere culturen, mensen, hun relaties en hun drijfveren. De *WIZO literatuurprijs* wordt uitgereikt aan de schrijver die de deelnemende lezers het meest waarderen. WIZO maakt een selectie van zes boeken van Joodse of Israëlische schrijvers die naar de prijs meedingen. Lezers die zich hebben verenigd in een leesgroep/kring kunnen zich aanmelden voor deelname. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat iedereen kan deelnemen, ongeacht achtergrond of religie. Lezers krijgen een jaar de tijd om minstens drie boeken (samen) te lezen, te bespreken en te beoordelen. Hun beoordeling telt mee bij de keuze van het winnende boek. Tegelijkertijd steunen ze daarmee een goed WIZO-doel, in dit geval een beurs voor een literatuurstudie voor een veelbelovende maar kansarme jongere in Israël.

Onlangs uitgebrachte titels

✘- De tweede, net uitgebrachte roman van *Eva Meijer* heet **Dagpauwoog**. Waar haar eerste roman, '*Het schuwste dier*', handelt over de mens, een meisje dat na de zelfmoord van haar tante de donkere kanten van haar familie laat zien, gaat '*Dagpauwoog*' over de relatie tussen mens en dier. Iris, een oudere, succesvolle kunstenares verhuist met haar hondje naar een afgelegen dorp bij zee, waar ze een dierenrechtenactivist ontmoet en zich laat overhalen tot het plegen van aanslagen op slagerijen. Nadat de eerste gewonde is gevallen ontkomt ze er niet aan zichzelf allerlei vragen te stellen over waar ze mee bezig is, hoe ze het zo ver heeft laten komen, hoe je goed kunt doen in deze wereld? Zelf blijkt ze namelijk erg tegenstrijdig te handelen, van reddingsacties als de poes een muis wil vangen tot het leggen van bompakketjes waar per ongeluk een dode bij valt. Eva Meijer weet er een sterke, tragikomische roman van te maken, die onwillekeurig de lezer ook vragen stelt.

- *Carry Slee* heeft een nieuwe roman voor volwassenen geschreven, **Strijken**. Het is in alle opzichten een ander boek dan ✘ haar voorgaande romans, en zegt ze zelf, een boek dat ze moest schrijven. Het bevat een aantal erg mooie, niet vrolijke illustraties. De hoofdpersoon is een schrijver, waarvan verwacht wordt dat hij binnenkort een nieuwe roman zal inleveren bij z'n uitgever. Dit idee verlamt hem volkomen en hij raakt in een psychose. Carry Slee beschrijft de reis langs z'n onverwerkte emoties, over wegen van verwaarloosde ideeën, op zoek naar zijn passies en drijfveren. Ontmoetingen met sleutelfiguren uit zijn leven zijn alles bepalend. De vraag is met welke gebeurtenissen hij af moet rekenen om weer verder te kunnen met zijn leven.

✘- **Verdwaald** is een bundel korte verhalen van de Ierse *Emma Donoghue*. Een aantal krantenartikelen trokken haar aandacht vanwege de personen die er in beschreven werden en die allemaal letterlijk en figuurlijk grenzen overschreden en daardoor meer dan één leven leidden. N.a.v. deze artikelen schreef ze 14 verhalen, en bij elk verhaal een toelichting. Eerdere romans, als *Kamer* en *De verzegelde brief* zijn, net als de verhalen, gebaseerd op historische gebeurtenissen en er komen eveneens vooral mensen in voor die zich in uitzonderlijke situaties bevinden. Emma Donoghue weet van droge krantenberichten levendige verhalen te maken met geloofwaardige individuen met herkenbare angsten en verlangens. En als haar dolende personen in staat zijn zich aan te passen aan hun moeilijke omstandigheden, dan kan jij ook een uitweg vinden uit je eigen problemen, zo lijkt ze te zeggen.

- Afgelopen tijd is de veelbesproken documentaire **Sletvrees** van *Sunny Bergman* te zien geweest. Vorige week won ze er de *Mediaprijs 2013* mee van de Nederlandse Wetenschappelijke Vereniging voor Seksuologie (NVVS). De jury vond dat ze moedig het onderzoek naar de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen op het gebied van seksuele beleving en waardering had opgepakt. Volgens de NVVS is veel berichtgeving over seksualiteit eenzijdig en vol gebakken lucht, labels en misverstanden. Naast de film is van '*Sletvrees*' ook een boek uitgebracht. In dit persoonlijke en levendige boek laat *Sunny Bergman* zien hoe ze te werk is gegaan bij het maken van haar films en gaat ze dieper in op de thematiek.

- Voor de *Ruth Rendell* liefhebbers: er is weer een nieuw boek uit van deze 83-jarige Britse schrijfster van psychologische ✘ misdaadromans, **Het genootschap**. Het speelt zich af in een Londense wijk met mooie witte huizen, blinkende auto's, en vaak inwonend personeel. Het genootschap is een bonte verzameling van au pairs, chauffeurs en schoonmakers, die regelmatig bijeenkomt in de plaatselijke pub om hun frustraties te uiten. Lange tijd lijken de dagelijkse gebeurtenissen van

de scherp neergezette en weinig sympathieke personages relatief onschuldig. Dat verandert als een geheime minnaar dood wordt gevonden. De plot zit weer ouderwets goed in elkaar.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

✘- Op maandagavond 8 december komen *Ada de Jong* en *Christa Anbeek* in Utrechtse Centrale Bibliotheek vertellen over hun boek ***De berg van de ziel, over kwetsbaar leven***. Het is de afsluitende lezing in een serie, 'Op zoek naar de ziel: zingeving in het dagelijks leven'. Ada de Jong is de vrouw die haar man en 3 kinderen in 2008 zag verongelukken tijdens de afdaling van een berg in de Alpen. Hoe kan zij omgaan met zo'n groot verlies? Ze kent niemand die iets dergelijks heeft meegemaakt. Dan ontmoet ze Christa Anbeek, verbonden aan de Universiteit voor Humanistiek en schrijfster van 'Overlevingskunst', die recent haar partner is verloren. Samen gaan ze zich bezig houden met levensvragen als 'hoe vind je een weg als alles is afgebroken' en 'hoe ontdek je jezelf opnieuw'? In het boek worden de ervaringen van beide vrouwen dooreengevlochten.

- Op 10 december worden in Utrecht de C.C.S. Crone Stipendia uitgereikt. Het zijn aanmoedigingsprijzen, ingesteld door de gemeente Utrecht, en worden iedere twee jaar uitgereikt aan beloftevolle Utrechtse schrijvers. De stimuleringsbeurzen bedragen € 2.500,- en zijn bedoeld om een volgende publicatie mogelijk te maken. O.a. **Ellen Deckwitz** zal de prijs in ontvangst mogen nemen. Ze is bekend van haar bundels *De steen vreest mij*, waarmee ze de Buddingh'-prijs won, en *Hoi feest*, en vooral ook van haar performances, het voordragen van haar gedichten op de haar heel eigen wijze. De jury vindt de plannen voor haar volgende bundel veelbelovend en was "onder de indruk van haar krachtige formuleringen, compacte composities en mooie beelden"

- Op 13 december opent in het Amsterdam (stads)Museum een tentoonstelling van de Nederlands-Chinese modeontwerpster en kunstenaar **Fong Leng**. *Fong Leng* werd begin jaren 70 bekend met heel opvallende en kleurige creaties in haar eigen winkel in de PC Hooftstraat. Ze combineert verschillende materialen als leer en zijde met elkaar, en gebruikt bijzondere handwerktechnieken. Bij de tentoonstelling zijn zowel recent werk uit de privé collectie van *Fong Leng* te zien als uit de eigen Amsterdamse museumcollectie. Er zijn niet alleen uitgesproken modecreaties, die zichzelf kunstwerken op zich noemt, maar ook wandkleden. Voor meer info: <http://amsterdammuseum.nl>

Dit weekend zijn in het Utrechtse Centraal Museum nog zes recent door het museum verworven aanwinsten te zien.

✘- In het Gemeentemuseum in Den Haag loopt t/m januari een tentoonstelling van een veel ingetogener modeontwerpster, de stijlvolle en invloedrijke Française **Coco Chanel** (1883-1971), die in de 20-er jaren bekend stond als de 'Koningin van de mode'. Haar parfum is het meest verkochte ter wereld. De tentoonstelling 'Chanel: de legende' laat haar leven en werk zien, en ook wat er na haar leven is gebeurd met haar modehuis. Naast originele kledingontwerpen zijn er accessoires en een bijzonder selectie van haar juwelen te zien. Voor meer info: <http://www.gemeentemuseum.nl/tentoonstellingen/chanel-de-legende>

Bibliotheek-nieuws

- Naast de leesgroep die nu voor het 3e jaar goed loopt, wordt men in de poëziegroep ook steeds enthousiaster. *Vrouwkje lezen*, een verslag van de 3e bijeenkomst afgelopen week vind je op onze site:

<http://vrouwenbibliotheek.wordpress.com/2013/11/28/vrouwkje-lezen-3e-sessie-poeziegroep/>. Volgende keer wordt *Judith Herzberg* gelezen. Ze dicht al ruim 50 jaar. Onlangs is van haar een kleine bundel 'Liever brieven' verschenen.

- Helaas is onze social media vrijwilligster genoodzaakt haar activiteiten voor de bibliotheek te stoppen. Wij houden ons aanbevolen voor iemand die het leuk om zich op twitter, facebook e.d. bezig te houden met vrouwen en literatuur. Laat vooral van je horen!

Nieuwe boeken in de bibliotheek:

De geniale vriendin van Elena Ferrante, *Het boek Hauser* van Annemarie Estor en Lies Van Gasse, *De wereld vergeten* van María Dueñas, *Waarvan wij droomden* van Julia Otsuka, *Verloren maandag* van Valerie Eijkmans, *Coupé nr 6* van Rosa Liksom, *Rembrandts vrouwen* van Christoph Driessen.

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

Het negende schrift van Maya door Isabel Allende

De sterren stil door Natalie Koch

Solange door Marie Darrieussecq

De Mansarde van Marlen Haushofer

De leenbijdrage voor 2014 is opnieuw vastgesteld op € 25,-, en gaat nu in. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknr NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2014'.

Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek.

U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 30 november 2013